

повинні бути різними й гнучкими для уникнення впливу інфляції; обов'язковим елементом фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування повинно бути фінансове вирівнювання, тобто перерозподіл фінансових ресурсів на користь економічно слабших органів самоврядування[4].

Так, вирівнювання повинно здійснюватися урядом без обмеження свободи дій органів місцевого самоврядування; надання субсидій місцевому самоврядуванню не повинно бути пов'язане з фінансуванням певних витрат. Одержання субсидій не повинно обмежувати свободу дій місцевого самоврядування у сфері його компетенції; доступ до ринку позикового капіталу - обов'язкова умова фінансового забезпечення місцевого самоврядування й особливо для здійснення інвестиційної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Русін В. Теоретичні аспекти фінансового забезпечення місцевого самоврядування. *Світ фінансів*. 2009. №4(21). С. 83-89.
2. Стефанюк І.Б. Удосконалення механізму фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування. *Фінанси України*. 2013. №2. С. 71-82.
3. Європейська Хартія місцевого самоврядування ; [пер. з англ. Є. М. Вишневського]. - Страсбург : Вид-во Ради Європи, 1990. 9 с.
4. Вовна Н. Фінансове забезпечення органів місцевого самоврядування. *Схід*. 2010. № 4 (104). С. 17-24

Ємець Ольга Іванівна

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
Україна

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки

ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ БІЗНЕС-АНАЛІТИКИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

Використання інструментів бізнес-аналітики може значно полегшити розвиток підприємств у територіальних громадах та зробити цей процес більш ефективним. Програмні інструменти бізнес-аналітики допомагають аналізувати свої набори даних для прийняття обґрунтованих управлінських рішень [1, С. 82], цифрові технології, ШІ та великі дані мають потенціал для стимулювання інновацій [2, С. 75].

На нашу думку корисними можуть бути такі інструменти бізнес-аналітики: аналіз даних про споживачів, аналіз конкуренції, прогнозування попиту, управління запасами, фінансовий аналіз, ефективність маркетингу, моніторинг та прогнозування змін в законодавстві, оцінка ризиків.

Аналіз даних про споживачів. Вивчення та аналіз даних про споживачів може допомогти підприємствам краще розуміти потреби своїх клієнтів у конкретних територіальних громадах. Це дозволяє розробляти товари та послуги, які відмовляються від попиту та підвищувати задоволеність клієнтів.

Аналіз конкуренції. Інструменти бізнес-аналітики допомагають вивчити конкурентну ситуацію в громаді. Ви можете проаналізувати діяльність конкурентів, їх цінові стратегії, асортимент товарів та інші параметри, щоб розробити стратегію, яка дозволить вам виокремитися на ринку.

Прогнозування попиту. Використання аналітики для прогнозування попиту на ваші товари та послуги допоможе оптимізувати запаси, спланувати виробництво та програмне забезпечення, яке є найбільш популярним у громаді.

Управління запасами. Аналіз даних про оборот товарів та інвентар може допомогти підприємствам ефективніше управляти запасами, зменшити витрати та забезпечити належний рівень обслуговування клієнтів.

Фінансовий аналіз. Використання інструментів бізнес-аналітики для аналізу фінансової діяльності підприємства допоможе визначити його фінансовий стан та розробити стратегії для покращення рентабельності.

Ефективність маркетингу. Аналіз результатів маркетингових умов на ринку, які намагаються найбільше сприяти збільшенню обсягів продажів та як можна оптимізувати рекламні витрати.

Моніторинг та прогнозування змін у законодавстві. Слідкувати за змінами в законодавстві, які можуть вплинути на діяльність підприємств, що здійснюють діяльність в територіальних громадах. Використання аналітики для моніторингу та прогнозування цих змін дозволяє керівництву підприємства своєчасно реагувати та зменшувати правові ризики.

Оцінка ризиків. Аналіз даних може допомогти ідентифікувати ризики, пов'язані з діяльністю підприємства в конкретній територіальній громаді, і розробити стратегії управління ними.

Застосування інструментів бізнес-аналітики допоможе підприємствам у територіальних громадах оптимізувати свою діяльність, підвищити продуктивність та досягти сталого розвитку.

Використання інструментів бізнес-аналітики для розвитку територіальних громад може бути дуже корисним. Бізнес-аналітика доповнює збір, аналіз та використання даних для прийняття обґрунтованих рішень, тому в контексті розвитку територіальних громад це може включати наступні аспекти:

1) аналіз соціальних потреб – збір та аналіз даних щодо соціальних потреб громади, таких як освіта, охорона здоров'я, житлова політика, зайнятість та ін. Це залежить від оптимальних напрямків розвитку кожної територіальної громади та обсягу виділених ресурсів.

2) економічний аналіз – вивчення економічних показників громади, таких як рівень безробіття, обсяги виробництва, податкові надходження та ін. Це розширення економічних можливостей для підприємств та пошук шляхів для стимулювання розвитку місцевої економіки.

3) земельне планування – використання геоданих та географічних інформаційних систем для оптимізації земельного планування та розташування інфраструктури. Воно може включити в себе вибір місць для інфраструктурних об'єктів, доріг, лісів, парків тощо.

4) прогнозування – використання аналітичних моделей для прогнозування тенденцій та розвитку громади в майбутньому. Це допоможе громадам

створювати стратегії майбутнього розвитку місцевих підприємств та використовувати можливості сценаріїв.

5) звітність та комунікація – використання інструментів бізнес-аналітики для створення звітів та візуалізації даних, що дозволяє легше розуміти інформацію та спілкуватися з громадянами та іншими зацікавленими сторонами.

б) інноваційні рішення – використання інноваційних технологій, таких як штучний інтелект, машинне навчання, аналіз великих даних та інші, для виявлення нових можливостей та покращення управлінських рішень.

Застосування інструментів бізнес-аналітики допоможе громадам ефективніше вирішувати проблеми та планувати розвиток підприємств на основі об'єктивних даних та аналізу. Це сприятиме підвищенню якості життя громадян та створенню сталої та конкурентоспроможної територіальної громади.

Список використаних джерел:

1. Ліщинська Л. Б., Добровольська Н. В. Перспективні програмні інструменти для аналізу даних у бізнесі. // Вісник Хмельницького національного університету. № 1 (305): 78-83. (2022).

2. Кваша Т., Андрощук Г. Аналітика інтелектуальної власності як інструмент бізнес-аналітики // Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Бізнес-аналітика: моделі, інструменти та технології». 1-3 бер. 2023. – К.: НАУ, 2023. – С.71-77.

Клиновий Дмитро Віталійович

*Інститут демографії та проблем якості життя НАН України, Україна
кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, доцент,
провідний науковий співробітник відділу методології сталого розвитку*

Петровська Ірина Олегівна

*Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, Україна
кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, доцент,
завідувачка кафедри індустрії гостинності та сталого розвитку*

АКТИВ-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ ГРОМАД

В останній час активізувалися дослідження, пов'язані із формуванням актив-орієнтованого підходу до розвитку територіальних громад, як пріоритетного. Подібний підхід дослідниками характеризується як такий, що полягає в розвитку громади на основі її активів (англ. «asset-based community development»). Головна ідея актив-орієнтованого підходу до територіального розвитку полягає у зростанні потенціалу громади для створення, посилення і капіталізації її активів, до яких належать: природно-ресурсні, людські, виробничі, фінансові та інші активи, необхідні для забезпечення розвитку територіальних громад [1, с. 65].

За таким підходом розташовані на території громади природні ресурси –